

Edunvalvojan tehtävä

Maistraatti tai käräjäoikeus voi määrätä edunvalvojan henkilölle, joka ei itse kykene valvomaan etuaan tai hoitamaan asioitaan. Edunvalvoja on päämiehensä luottohenkilö. Hän puolustaa päämiehen etuja ja edustaa tätä asioissa, jotka on määrätty hänen hoidettavikseen. Edunvalvojan tehtävän sisällöstä päättää maistraatti tai käräjäoikeus.

- [Laki holhoustoimesta \(442/1999\)](#)
- [Laki holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä \(575/2008\)](#)
- [Asetus holhoustoimesta \(889/1999\)](#)

[Valtioneuvoston asetus edunvalvojan palkkion suuruudesta \(696/2012\)](#):

koskee palkkioita 1.1.2013 lukien

- Valtion säädöstietopankki www.finlex.fi
- Maistraattien verkkosivut www.maistraatti.fi

Tämä esite on myös oikeusministeriön verkkosivuilla www.om.fi

Edunvalvojan tärkeimmät tehtävät

Useimmiten edunvalvoja määrätään huolehtimaan päämiehensä omaisuudesta ja taloudellisista asioista. Edunvalvoja voidaan määrätä hoitamaan myös yksittäistä asiaa, esimerkiksi kiinteistön myymistä päämiehensä puolesta.

Edunvalvojan tehtäviin kuuluu tavallisesti päämiehen omaisuuden hoitaminen. Edunvalvojan on huolehdittava päämiehensä omaisuudesta sillä tavoin, että omaisuus ja sen tuotto voidaan käyttää päämiehen hyödyksi ja tämän henkilökohtaisiin tarpeisiin.

Edunvalvojan on muun muassa pidettävä huolta siitä, että päämies saa varoistaan riittävästi rahaa henkilökohtaisiin menoihinsa. Yleensä edunvalvoja ei saa myydä sellaista omaisuutta, jolla on päämiehelle erityistä arvoa tai jota päämies tarvitsee edunvalvonnan aikana tai myöhemmin.

Edunvalvojan on pyrittävä hyvään yhteistyöhön päämiehensä kanssa. Ennen kuin edunvalvoja päättää päämiehelleen tärkeästä asiasta, hänen on tiedusteltava tämän mielipidettä, jos se on tämän tilaan nähden mahdollista.

Edunvalvojan on myös huolehdittava siitä, että päämies saa sopivan hoidon, huolenpidon ja kuntoutuksen. Edunvalvojan tulee tarvittaessa olla yhteistyössä esimerkiksi kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa.

Edunvalvojan, joka hoitaa päämiehensä omaisuutta, on pidettävä kirjaa päämiehen varoista ja veloista sekä tilikauden tapahtumista (kirjanpito). Tehtävänsä alussa edunvalvojan on annettava maistraatille luettelo päämiehensä varoista ja veloista (omaisuusluettelo). Edunvalvojan on säännönmukaisesti, yleensä vuosittain, annettava tili maistraatille (vuositili).

Jos päämiehellä on saatavia, esimerkiksi oikeus eläkkeeseen, edunvalvojan on ilmoitettava maksuvelvolliselle, mille tilille tämän on suoritettava maksunsa. Lisäksi edunvalvojan on ilmoitettava pankille, kuka saa nostaa päämiehen tilillä olevia varoja.

Edunvalvoja tarvitsee maistraatin luvan päämiehensä puolesta tehtäviin tärkeisiin oikeustoimiin. Lupa tarvitaan esimerkiksi asunnon tai kiinteistön myymiseen ja ostamiseen, omaisuuden pantiksi luovuttamiseen ja muun lainan kuin valtion takaaman opintolainan ottamiseen.

Edunvalvojalla ei ole oikeutta tehdä lahjoituksia päämiehensä puolesta. Edunvalvoja ei myöskään saa edustaa päämiestään sellaisessa oikeustoimessa, jossa edunvalvoja itse tai hänen lähipiiriinsä kuuluva henkilö on osapuolena. Tällaiseen oikeustoimeen edunvalvoja tarvitsee sijaisen.

Edunvalvojan oikeus palkkioon

Edunvalvojalla on oikeus saada korvaus kuluistaan ja kohtuullinen palkkio. Palkkion suuruudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella (696/2012). Asetuksen saa myös maistraatista tai maistraatin verkkosivuilta www.maistraatti.fi.

Kulukorvausta ja palkkiota koskevat tiedot merkitään maistraatille annettavaan tiliin.

Edunvalvonnan tarpeen uudelleen arviointi

Käräjäoikeus lakauttaa hakemuksesta edunvalvojan tehtävän, jos edunvalvonnan tarvetta ei enää ole. Hakemuksen edunvalvojan tehtävän lakkauttamisesta voi tehdä päämies itse, edunvalvoja tai maistraatti. Lakkauttamista voi hakea myös päämiehen isä tai äiti, aviopuoliso, lapsi tai muu läheinen. Myös maistraatti voi lakkauttaa tehtävän. Se edellyttää kuitenkin, että päämies ja edunvalvoja hakevat lakkauttamista yhdessä.

Jotta kukaan ei olisi edunvalvonnassa tarpeettomasti, maistraatti selvittää joka neljäs vuosi, onko edunvalvontaa tarpeen jatkaa.

Edunvalvojan tehtävän päätyminen

Käräjäoikeus voi vapauttaa edunvalvojan tehtävästään, kun tämä sitä pyytää tai kun päämies ei enää ole edunvalvonnan tarpeessa. Myös maistraatti voi vapauttaa edunvalvojan tehtävästään, jos edunvalvoja sitä pyytää. Edunvalvojan tehtävä päättyy aina, kun päämies kuolee. Edunvalvoja, joka ei ole sopiva tehtäväänsä, voidaan käräjäoikeuden päätöksellä vapauttaa siitä.

Tehtävänsä päätyttyä edunvalvojan on tehtävä maistraatille viipymättä tili omaisuuden hoidosta siltä ajalta, jolta tiliä ei ole vielä tehty (pääöstili). Edunvalvojan on säilytettävä kuitit koko tehtävänsä ajalta (kuittien säilyttäminen). Tehtävänsä päätyttyä edunvalvojan on luovutettava päämiehen omaisuus sille, jolla on oikeus ottaa se vastaan.

Holhousviranomainen

Holhousviranomaisena toimii maistraatti. Maistraatti valvoo edunvalvojien toimintaa muun muassa tarkastamalla tilit ja myöntämällä luvat päämiehen puolesta tehtäviin tärkeimpiin oikeustoimiin. Maistraatti voi myös määrätä, että omaisuuden hoidon ja käytön ohjeeksi on laadittava erityinen hoitosuunnitelma. Lisäksi maistraatit pitävät valtakunnallista holhousasioiden rekisteriä.

Jos edunvalvoja esimerkiksi sairauden vuoksi on tilapäisesti estynyt hoitamasta tehtäväänsä, maistraatti voi määrätä edunvalvojalle sijaisen. Maistraatti voi määrätä sijaisen myös siinä tapauksessa, että edunvalvoja ei esteellisyyden vuoksi saa edustaa päämiestään aiotussa oikeustoimessa.

Edunvalvojan tehtävistä saa tarkempia tietoja maistraatista.

Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisena toimii maistraatin sijasta Ahvenanmaan valtionvirasto.

<http://www.oikeus.fi/fi/index/esitteet/edunvalvojantehtava.html>